

Utmaningar för ett svenskt hållbart jordbruk

Stockholm 19 mars 2010

Jan Eksvärd, LRF
jan.eksvard@lrf.se

Utmaningar för ett svenskt hållbart jordbruk

Innehåll:

- **Vad är LRF ?**
- **Vad innebär hållbar utveckling ?**
- **Ändrat klimat – tre konsekvenser**
 - **Minska utsläppen**
 - **Leverera klimatsmarta produkter, bioenergi**
 - **Anpassning**
- **Energieffektivisering**
 - **Oberoende av fossil energi**
 - **Om det snabbt blir oljekris?**
- **Eko**
- **Kött**
- **Inte tekniska utmaningar i första hand**

LRF - intresseorganisation för de gröna näringarna

LRF:s tre roller

- Intresse- och företagargenombildning för de gröna näringarna
 - Bidra till ett mer hållbart samhälle
 - Företags- och företagargenombildare
- LRF vässar stödet till det enskilda företaget

Ekonomiskt viktiga produktionsgrenar i de gröna näringarna (2006)

- Animalieproduktion 20 miljarder
 - Mjök 9
 - Nötkött 4
 - Gris 3
 - Fågel 2
- Växtodling 10
- Skog (Jordbruk) 10 (5)
- Trädgård 5
 - Köksväxter, plantor 3
 - Potatis 1,5
 - Fukt o bär 0,5
- Tjänster 3-6
- Sammantaget 8-10 % av BNP och sysselsättning

LRFs vision

- Vi får landet att växa.
- De gröna näringarna har en nyckelroll och en tätposition vad gäller tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft **i det hållbara samhället.**
- Använda än mer av jorden och skogen

Vad är ett hållbart samhälle?

- **Målet?**
Människor lever solidariskt med varandra inom de gränser som planetens ekosystemen sätter. (*Bygger på Brundtland kommissionen och UN-överenskommelser*)
- Solidaritet mellan människor, länder geografiskt och över generationer. Både sociala och ekonomiska faktorer.
- Vi lever av och inom ett ekosystem. Vi påverkar det och vi är beroende av det, dvs en integrerad del av det.

Vad är hållbar utveckling?

- Det är processen att komma till det hållbara samhället.
- Omfattar **ekologiska**, **sociala** och **ekonomiska** faktorer
- De tre faktorerna är alla nödvändiga för en hållbar utveckling
- Ekonomiska och sociala faktorer medför ofta skador på ekosystemen.
 - Varje situation analyseras för att se vilka faktorer som behöver ändras och hur målkonflikter kan lösas
- Tidsperspektivet är både långt och kort.
Om något fungerar över 100-tals år är det sannolikt hållbart.

Principer för ökad ekologisk hållbarhet

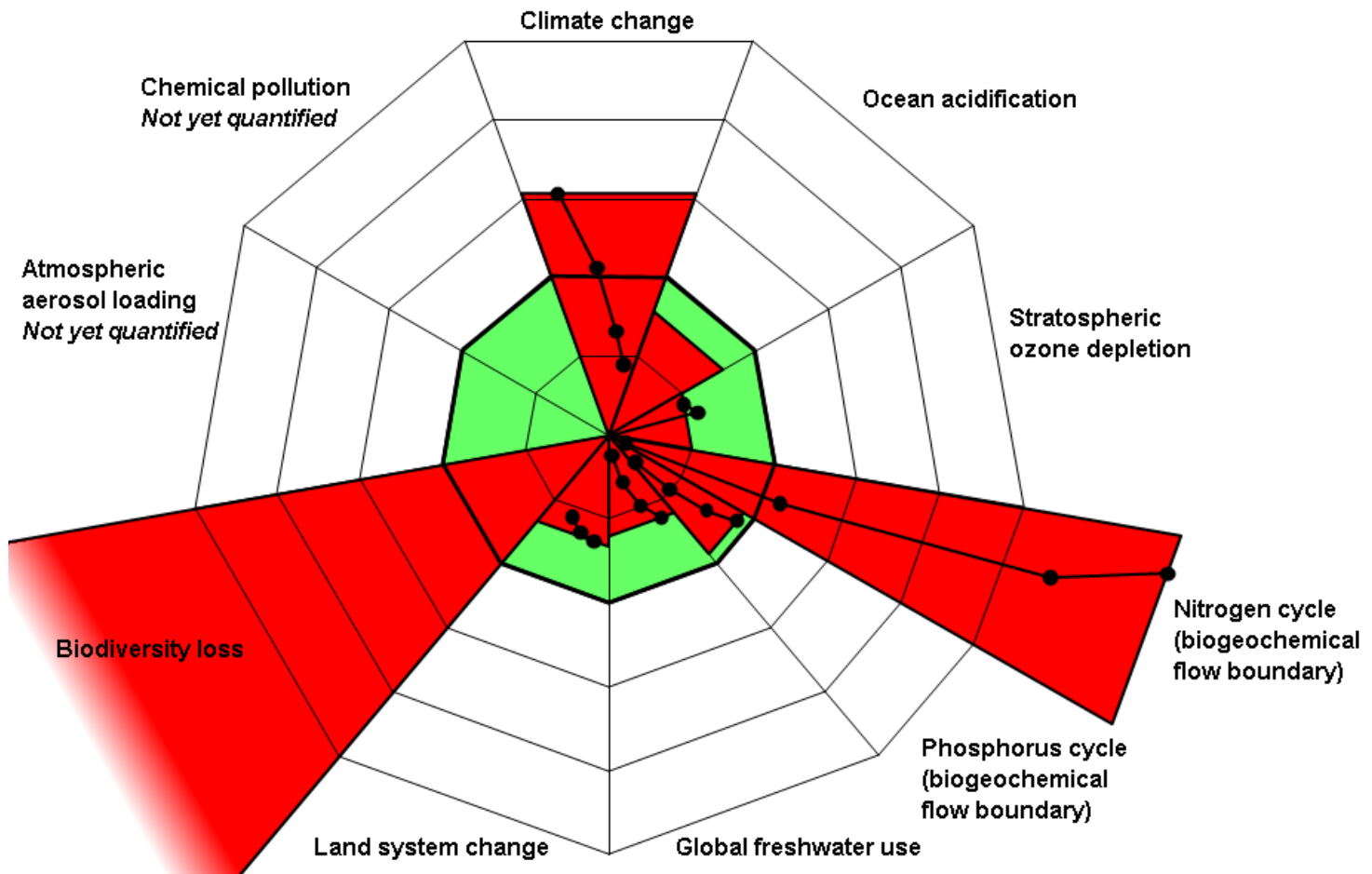
- Förorena inte så att ekosystemen påverkas systematiskt eller irreversibelt
 - Metaller och kemikalier
- Förstör inte fysiskt biotoper eller ekosystem systematiskt eller irreversibelt
 - Asfaltering, markpackning
- Stödja ekosystemen
 - Öka bördighet, öka bonitet, öka tålighet mot förändringar och därmed deras förmåga att producera mer ekosystemtjänster och varor från systemen.

Det handlar mer om ekosystemens funktion och "ryggradsarter" än enstaka hotade arter, (även om de har ett egenvärde och kan vara indikatorer)

Männklighetens säkra utrymme

Ecology and Society, In Press 14th September 2009. Planetary Boundaries.

Johan Rockström et al.

Exempel på faktorer som påverkar social hållbarhet

- Frid och fred är grunder. De system vi skapar ska stödja mänsklig solidaritet och välfärd i ett hållbart samhälle.
- Vi har ett lärande samhälle
- För jordbrukare kan det vara
 - Mindre ensamhet
 - Mindre risk för olyckor
 - Bra samarbete mellan olika aktörer, bönder och konsumenter
 - Mer fritid
- För landsbygden kan det också vara
 - Bättre infrastruktur (mobilnät, post, vägar, barnpassning)
 - Bra samarbete mellan olika aktörer, bönder och konsumenter
 - Säkrare ekonomi
 - Kulturarv erfarenheter från tidigare praxis
 - Integrera stad och land på många områden t ex mat, slam, turism

Exempel på faktorer/principer för ekonomisk hållbarhet

- Ekonomi är att hushålla med resurser
- Den lokala ekonomin är basen för en fungerande ekonomi, men de ekonomiska flödena är också globala.
- Transfereringar används för att stärka ekologiska och sociala faktorer.
 - Miljöersättningar, koldioxidskatt
 - Sjukförsäkringar, skolpeng etc
- För de gröna näringarna är det viktigt att
 - Gården är lönsam och produkterna/tjänsterna konkurrenskraftiga
 - Att företaget klarar prisvariationerna, har flera ben att stå på.
 - Att det finns en förutsebarhet i den ekonomiska planeringen
- Infrastrukturen är både en ekonomisk och social faktor för företagandet på landsbygden

Hur arbetar LRF med hållbar utveckling ?

- Hållbar utveckling finns med i grunddokument
- Utvecklar policyer som på kort och lång sikt styr mot en mer hållbar utveckling
- Identifiera nyckeltal som visar utvecklingen
- Genom åtgärder påverka utvecklingen
 - Utbilda medarbetare och lantbrukare om vad hållbar utveckling innebär
 - Forskning, demo
- Redovisa hur det går

Växtskydd

Växtskydd behövs för höga, jämna skördar med god kvalitet

- Flera ämnen läcker till vatten eller är farliga för brukaren
- Alternativ krävs - ämnen kommer att förbjudas
- Strategier på kort sikt
 - Säkra tillgång och konkurrenskraft
 - Utbildning, utrustning för att minska risker
- Strategier på lång sikt
 - Integrerat växtskydd
 - Utveckla fler metoder med mindre risker

Slam från reningsverk

Ett hållbart samhälle återför kväve, fosfor, svavel, kol mm

- Det tillför inte oönskade ämnen
 - Kadmium m fl metaller
 - Organiska gifter
 - Smittämnen

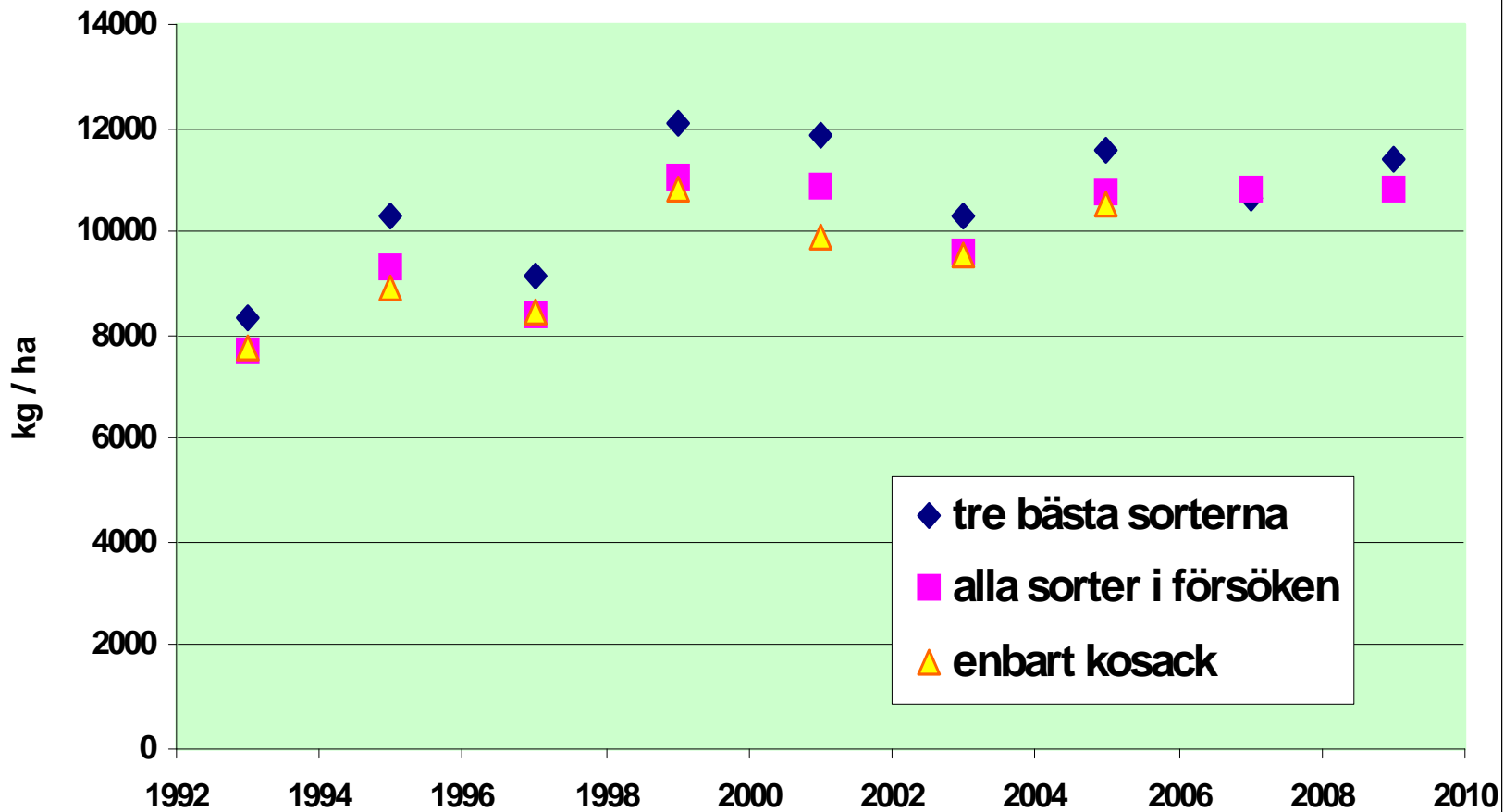
Två strategier

- På kort sikt
 - Stöd att kontinuerligt förbättra slammet via kvalitetssäkringssystem – REVAQ.
 - Sätt upp långsiktiga mål för förbättringsarbetet/slamkvaliteten
 - Skilj på förbättringsprocess och marknadsintresse för slammet.
 - Stöd återföring av växtnäring från sorterande system och små system.
- På lång sikt:
 - Peka på hur den storskaliga strukturen kan utvecklas/ändras för att växtnäringen ska kunna återföras utan föroreningar. Detta kräver sannolikt att staten stödjer till kommunerna.

Skördeutveckling sortförsök i höstvetete, Skåne

Öka bördigheten ?

- Bygga upp kolhalter till minst 2 %
- Växtföljdrågor
- Minska markpackningen
- Säkra vattentillgång
- Ta vara på hela solfångarperioden
 - Vi får allt längre växtperiod
- Undersöka avkastningsskillnader mellan plusgårdar och medelgårdar

